

Geografická dílna II

Data ve výuce

Vladimír Herber
Letní geografická škola – Brno 2015

Proč a k čemu data?

- žák na práci s daty musí být připravován
- data k demonstraci/reprezentaci velikosti jevu/procesu
- „pochopení dat“
- možnost srovnání – vývojové trendy
- místo a postavení – významnost, řádovost
- absolutní a relativní údaje, výpočty, tabulky, grafy
- možné zdroje dat – časopis **Statistika a my**

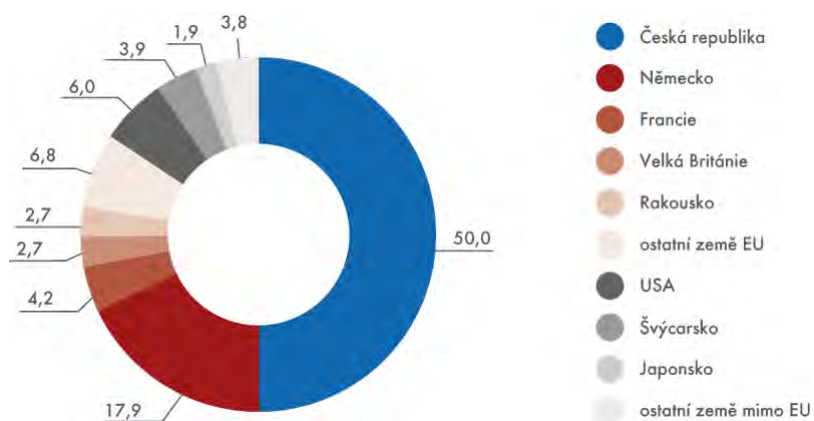
<http://www.statistikaamy.cz>

1. Český průmysl

- Je český průmysl opravdu „český“?
- pouze ze 40 až 50 % - a to ještě v závislosti na zvoleném ukazateli

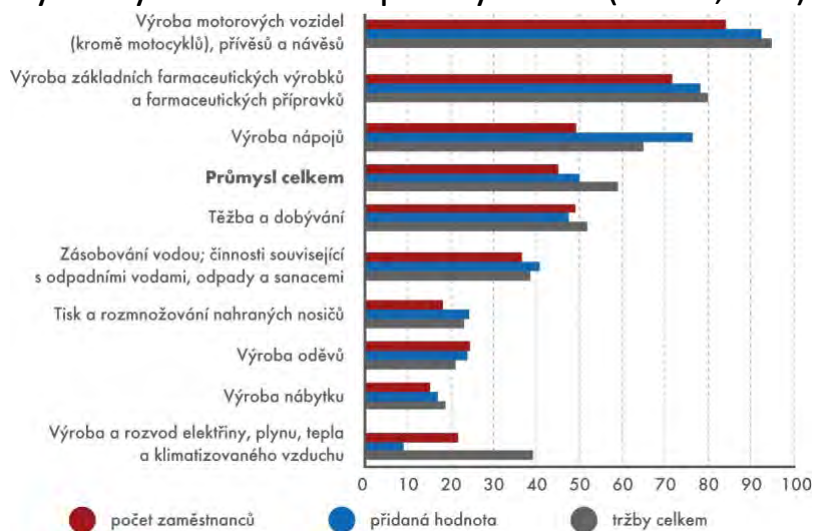
Upraveno podle <http://www.statistikaamy.cz>

Přidaná hodnota v průmyslu ČR podle země vrcholového vlastníka, (2012, v %)

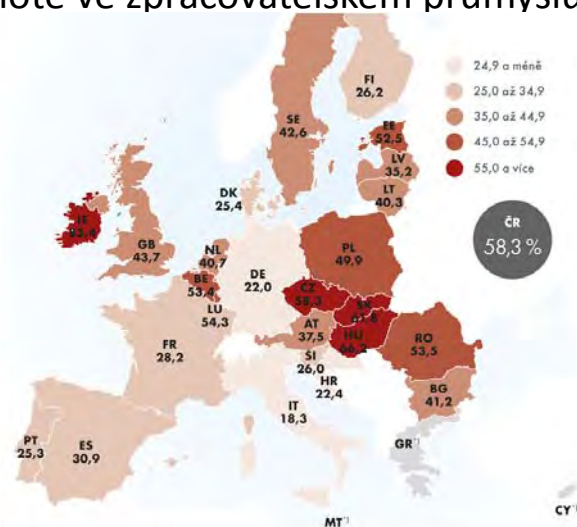
<http://www.statistikaamy.cz>

Podíl podniků pod zahraniční kontrolou ve vybraných odvětvích průmyslu ČR (2012, v %)

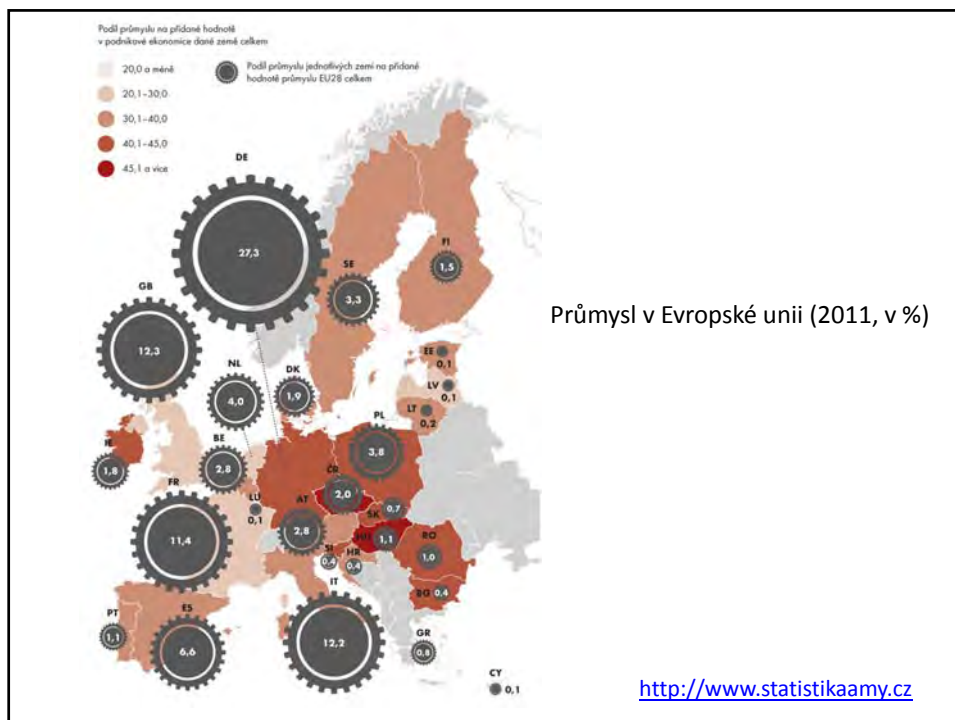

<http://www.statistikaamy.cz>

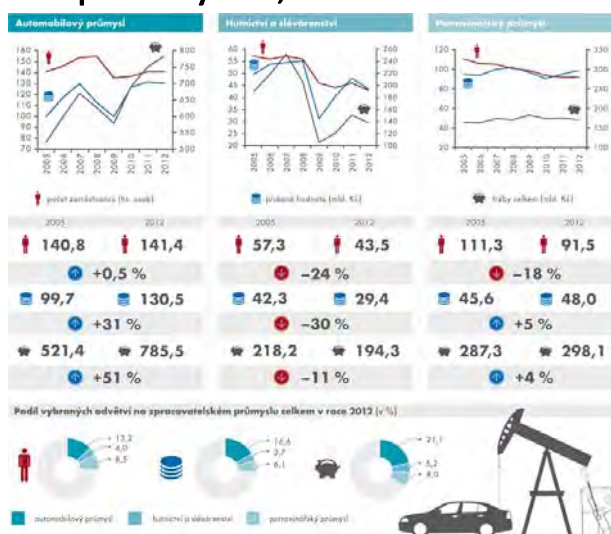
Podíl podniků pod zahraniční kontrolou na přidané hodnotě ve zpracovatelském průmyslu (2011, v %)

<http://www.statistikaamy.cz>

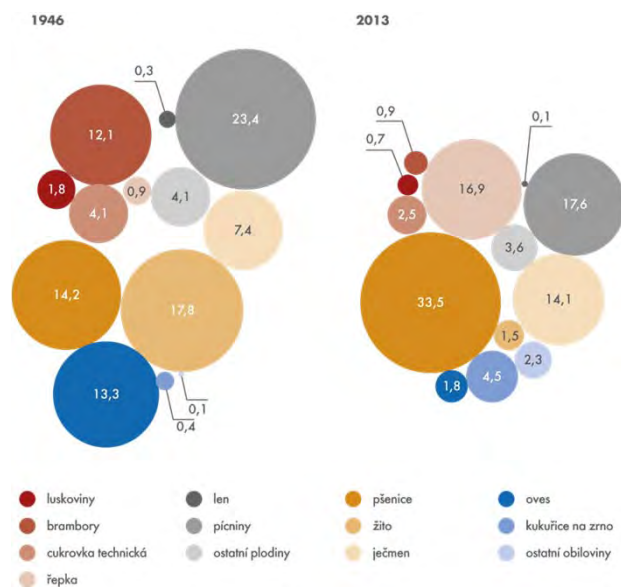
Vybraná odvětví zpracovatelského průmyslu, 2005–2012

2. České zemědělství

Upraveno podle <http://www.statistikaamy.cz>

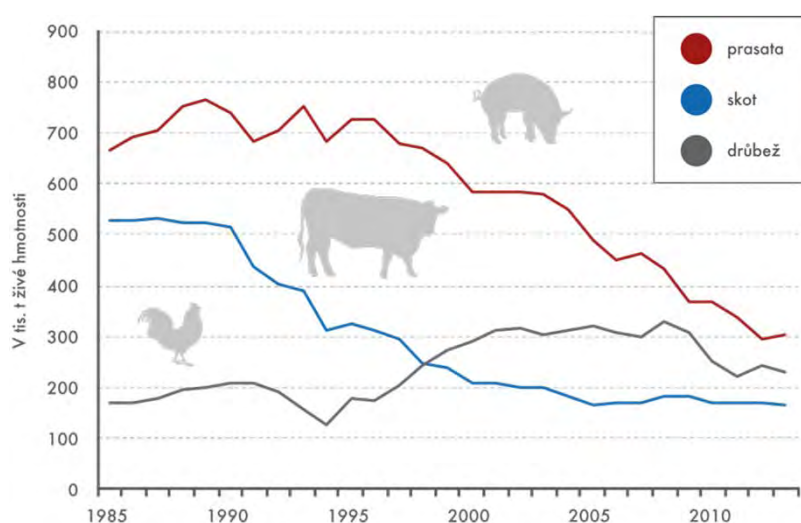
Struktura osevních ploch v roce 1946 a 2013 (v %)

<http://www.statistikaamy.cz>

- mění se druhové zastoupení a podíl na oseťých plochách
- největší část zaujímají obiloviny
 - 1946 se pěstovaly na 53,1 % osevních ploch a zastoupeny byly všechny hlavní druhy s převahou žita a významným postavením ovsa
 - 2013 se na více než 80 % osevních ploch obilovin pěstovala pouze pšenice a ječmen
- snižování druhové rozmanitosti na našich polích
- zásadní propad zaznamenaly plochy okopanin, cukrovky a brambor, snížila se také výměra luskovin
- výměra řepky byla v 1. pol. 20. stol. bezvýznamná necelé procento ze všech oseťých ploch, v současné době se pěstuje už na téměř šestině oseťé půdy.
- pícniny pěstované na orné půdě zahrnují bezmála 20 % osevních ploch - výměra souvisí především se stavy přežvýkavců
- nejvíce pícnin se pěstovalo v 80. letech, poté s klesajícími stavy skotu se jejich výměra snižovala
- v posledním období dochází k mírnému nárůstu plochy s významným podílem kukuřice - biomasa k energetickým účelům

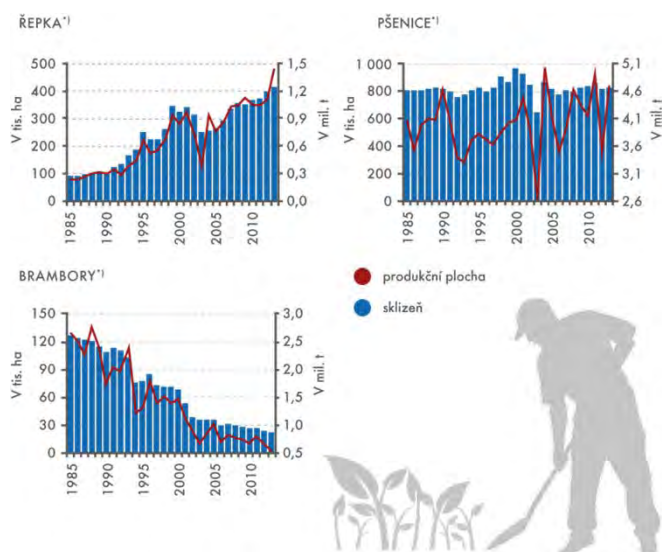
Produkce jatečných zvířat v období 1985–2013

<http://www.statistikaamy.cz>

- současná ŽV zásobuje Česko vepřovým masem z 55 %, zbývající množství se musí dovézt ze zahraničí
- naše drůbeží maso stačí krýt spotřebu přibližně z 80 %
- soběstačnost v hovězím mase - až 30 % vyvážíme
- vyvážíme jednu čtvrtinu mléka
- spotřeba vajec – nutnost 10 % dovézt
- za posledních 25 let pokles stavů chovaných zvířat
 - stavy skotu se snížily na 40 %, prasat na 35 % a drůbeže na 75 %
- změna i množství živočišných produktů nutných k uspokojení domácí spotřeby
- srovnání s obdobím před 25 lety
 - konzumujeme přibližně 1/3 hovězího masa
 - drůbežího jíme 2,5krát více
 - spotřeba vepřového masa a mléka se dlouhodobě drží na zhruba stejné úrovni
 - výrazně poklesla spotřeba vajec

Rostlinná výroba v období 1985–2013

Řepka vs. brambory

- významná a ekonomicky úspěšná plodina – řepka
 - poměrně stálá produkce, energetické využití - dobrý odbyt
 - v roce 2013 se řepka pěstovala na rekordní výměře přes 400 000 ha
 - největší producenti EU - Německo, Francie, Polsko, Velká Británie
 - ČR se sklízí 1 443 tis. tun - páté místo v EU
 - nejvyšší výnosy - v Nizozemsku, Belgii a v Německu (okolo 4 t/ha), výnos 3,45 tun z hektaru v Česku je mírně nad evropským průměrem.
-
- pokračuje trend snižování produkční plochy brambor
 - propad sklizně této tradiční plodiny z původních 2,4 mil. tun v roce 1993 na pouhých 536 tis. tun v roce 2013
 - největšími pěstiteli brambor v Evropě - Německo, Francie, Nizozemsko a Polsko
 - nejvyšší výnosy (kolem 44 tun z hektaru) - v Belgii, Francii a Nizozemsku.
 - naše výnosy jsou pod průměrem Unie (23-24 tun z hektaru)

Živočišná výroba v období 1985–2013

¹⁾Pozn.: Od roku 2002 pouze zemědělský sektor

¹⁾Pozn.: Od roku 2002 pouze zemědělský sektor, od roku 2010 pouze snážka nosnic

¹⁾Pozn.: Od roku 2002 pouze zemědělský sektor

<http://www.statistikaamy.cz>

Živočišná výroba – skot a krávy

- zlepšování genetického potenciálu zvířat, nové technologie ustájení a krmení, dostupnější krmné komponenty - výrazné zlepšení užitkových vlastností (dojivosti, snášky a produkce masa)
- snižující se stavy skotu a krav - pokles výroby jatečných zvířat, ale zlepšovala se mléčná užitkovost
- k nejdramatičtějším poklesům stavů krav došlo v 90. letech, ale hned od jejich počátku se strmě zvedala dojivost (dovoz geneticky hodnotných zvířat)
- průměrná roční dojivost 7 443 litrů na krávu (Česko v první desítce v EU za státy jako např. Dánsko, Nizozemsko, Velká Británie, Finsko, Španělsko, ale např. před Německo)

Živočišná výroba – chov prasat

- v chovu prasat odlišná situace
- pokles výroby jatečných prasat začal o něco později a pozvolněji.
- stavy prasnic se držely na stejné úrovni až do konce 90. let
- jejich schopnost zajistit dostatečný počet selat se příliš nezlepšovala
- chovy nestačily konkurovat zahraničí, byly postupně omezeny, nebo ukončily svoji činnost
- spirála snižování stavů prasnic a prasat, dovozu vepřového masa i selat se tak roztočila
- v roce 2012 klesl počet prasnic pod limitní hranici 100 tis. kusů, zachovaly se jen chovy s dobrou užitkovostí. Díky jim a investicím do zlepšených technologií se během uplynulých deseti let zvýšil počet odchovaných selat na prasnici a rok ze 17 na 25 a pomalu se tak přibližujeme k dobré evropské úrovni.

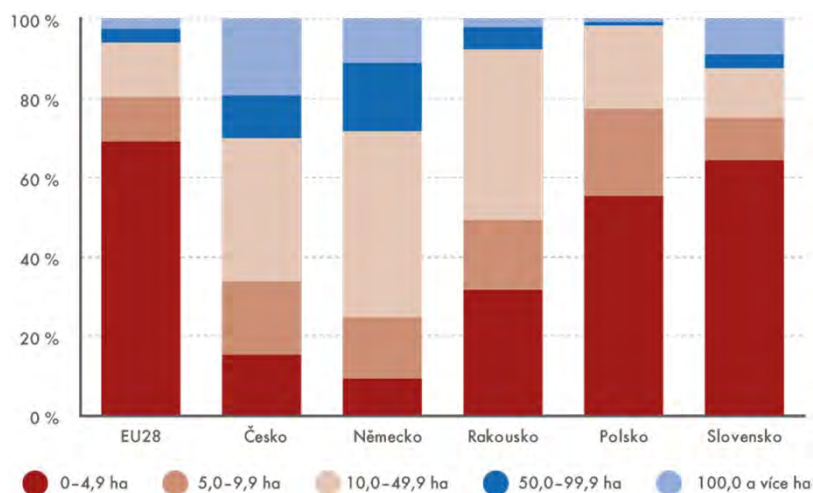
Živočišná výroba - drůbež

- menší pokles stavů drůbeže - vliv rostoucí oblibě drůbežního masa
- výroba jatečných kuřat se dokonce od poloviny 90. let po zhruba 15 let zvyšovala
- k největšímu nárůstu průměrné snášky vajec došlo v první polovině 90. let z důvodu větší dostupnosti kvalitních krmných komponentů
- průměrná snáškou 308 vajec za rok se nosnice přibližují ke svému biologickému limitu

Agro-environmentální ukazatelé

- spotřeba látek zatěžujících ŽP - spotřeba přípravků na ochranu rostlin, pesticidů, herbicidů a fungicidů
- za posledních 13 let vzrostla spotřeba těchto látek v Česku asi o třetinu na 5 490 tun
- o polovinu zvýšila také spotřeba minerálních hnojiv.
- v roce 2013 na 1 ha zemědělské půdy 113 kg živin z minerálních hnojiv (průměrná spotřeba EU)
- nejvyšší spotřeba minerálních hnojiv Irsko, Nizozemsko, Slovinsko a Velká Británie (220–450 kg/ha)
- nejnižší spotřeba Rumunsko, Lotyšsko a Bulharsko (50–70 kg/ha)

Zastoupení zemědělských subjektů ve velikostních třídách

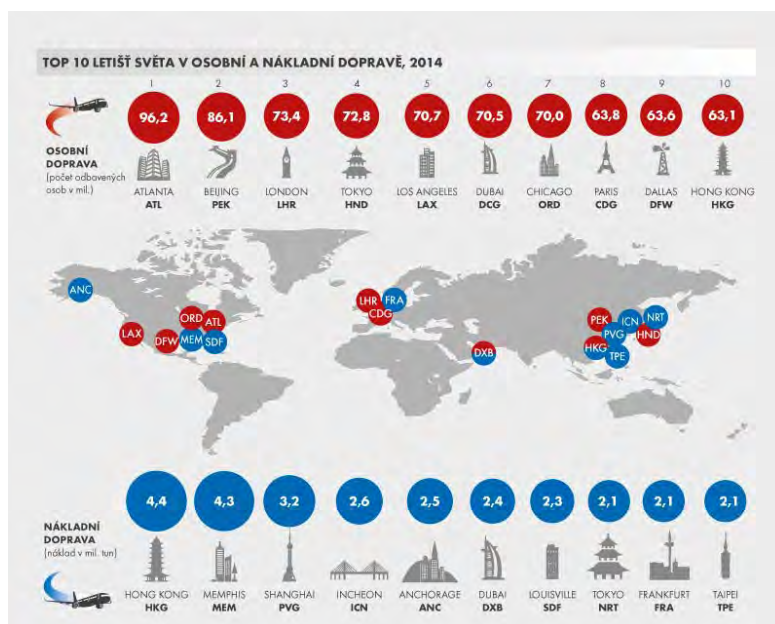

<http://www.statistikaamy.cz>

- rozdílná průměrná velikost zemědělského subjektu
- Česko 152 ha/subjekt, průměr v EU28 pouhých 14 ha na subjekt, Velká Británie (90 ha) a Slovensko (77 ha)
- nad 100 ha výměry 19,3 %, zatímco v EU28 je to jen 2,7 % subjektů
- do pěti hektarů výměry je v Česku zařazeno jen 15,4 % subjektů oproti unijním 69,2 %
- pokles počtu subjektů a zvyšování jejich průměrné výměry je v českém i unijním zemědělství jedním z nejvýraznějších trendů posledních deseti let
- české zemědělství - typický vysoký stupeň využívání pronajaté půdy
- podíl vlastní půdy v zemědělských subjektech 22,0 % (nižší podíl - Slovensko 11,9 %), unijní průměr činí 51,7 %

3. Největší letiště světa

Upraveno podle <http://www.statistikaamy.cz>

<http://www.statistikaamy.cz>

